DE VROOLIJKE

Verteller

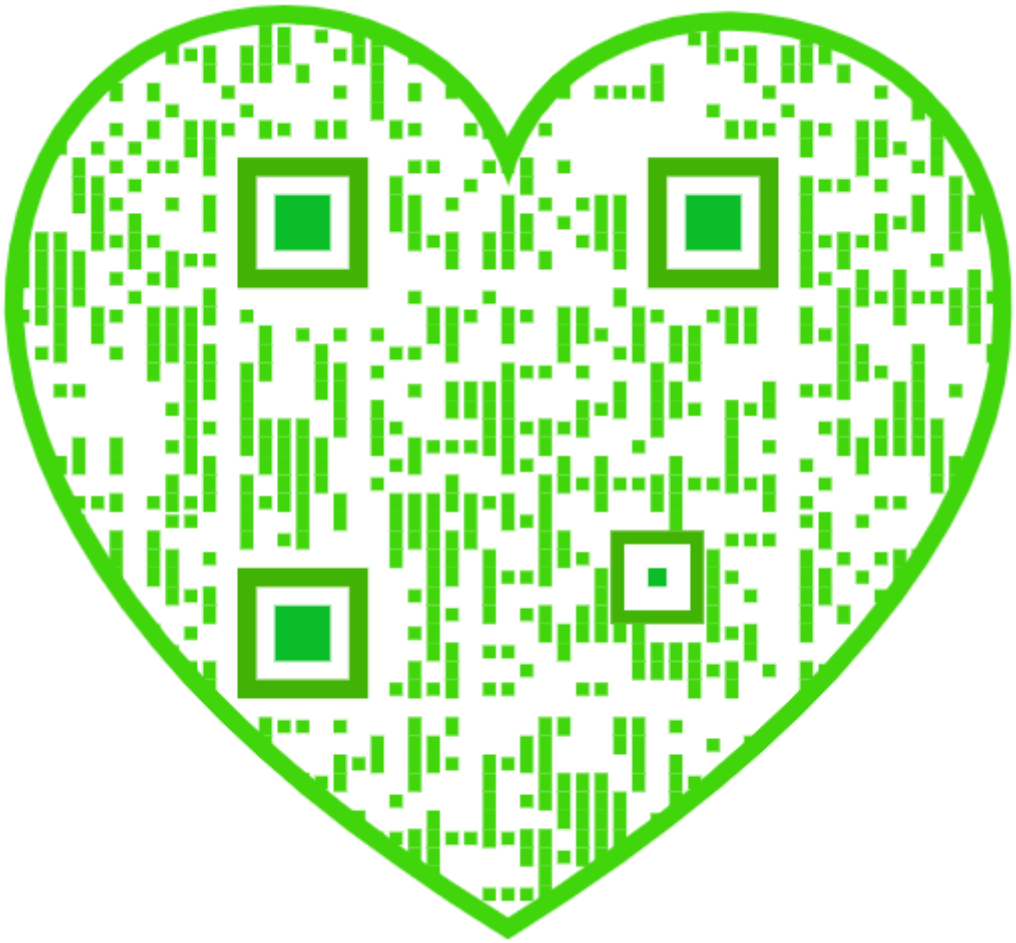

De vroolijke Verteller.

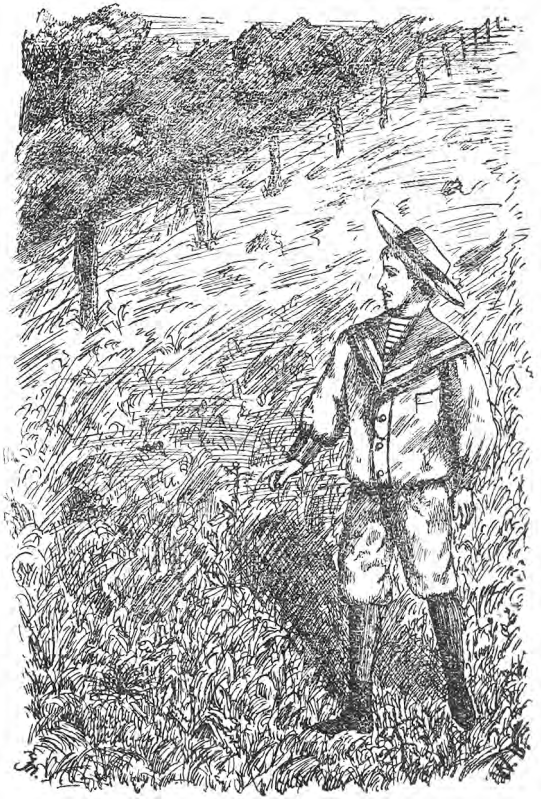

HIJ SCHREEUWDE : « HOLA ! HOLA ! »

(Bladz. 5.)

DE VROOLIJKE

VERTELLER

DOOR

A.-J. W.

BRUGGE.
A.-J. WITTERYCK, Drukker-Uitgever.
1909.

EIGENDOM VAN DEN DRUKKER.

De vroolijke Verteller.

DE WEÊRGALM.

De kleine Joris wist nog niets van den weêrgalm. Eens schreeuwde hij in de weide: «Hola! Hola!» en hij hoorde aanstonds uit het naburig bosch dezelfde woorden komen « Hola ! Hola ! » De jongen, verwonderd daarover, riep : « Wie zijt gij ? » de stem riep ook : « zijt gij ? » Hij schreeuwde daarop verbitterd : « Gij zijt een dommerik ! » — en « dommerik » weêrklonk uit het bosch.

Joris werd gram en verdubbelde de scheldnamen die hij naar het bosch riep. De weêrgalm riep ze alle getrouwelijk weder. Nu ging hij door geheel het bosch op zoek naar dien kleinen jongen dien hij

meende daar verdoken te zitten; hij was vast besloten zich op hem te wreken, maar hij zocht vruchteloos, hij kon niemand vinden.

Spijtig liep hij naar huis en klaagde aan zijne moeder : « Een booze straatjongen, » zegde hij, « heeft zich in het bosch verdoken, en vermaakt zich met mij uit te schelden. » — « Ditmaal bedriegt gij u, » zegde de moeder, « gij hebt niets anders gehoord dan den weêrgalm van uwe eigene woorden; haddet gij een vriendelijk woord naar het bosch toegeroepen, aanstonds zou u een vriendelijk woord wedergekeerd zijn. »

Aldus gaat het ook met de menschen : het gedrag van anderen jegens ons is gemeenlijk de weêrgalm van het onze jegens hen.

DOE WEL EN ZIE NIET OM.

Zekeren dag reed mulder Jan op zijnen ezel naar de markt. Zijn zoon ging nevens hem te voet. Een wandelaar dit bemerkende, zegt : « Dat is niet wel, mijn man; gij zit daar gemakkelijk op uwen ezel, en uw zoon moet te voet

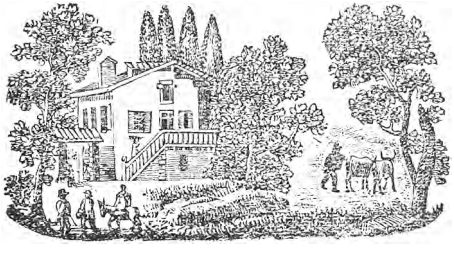

gaan. » Jan vindt deze opmerking gegrond, stapt af en laat den zoon zijne plaats over.

Een tweede wandelaar nadert en spreekt : « Het is niet betamelijk, knaap, dat gij zit, terwijl uw vader in het zand voortsukkelt. » Op dit gezegde, springt Jan op den ezel, achter zijnen zoon.

Nauwelijks hadden zij eenige stappen gedaan, of een boer riep hun toe : « Maar zijt gij zot? Ziet gij niet dat uw arm dier onder zulk eenen last bezwijken moet ! » Daarop springt Jan haastig af, de zoon doet hetzelfde en nu gaan alle drie te voet : vader en zoon langs beide kanten van den ezel.

Een koopman die het drietal ontmoet, roept uit : « Ziedaar een gelukkigen ezel, hij heeft niets te dragen, en zijne meesters stappen als bedevaarders hijgend voort nevens hem. » Nu wordt Jan mismoedig en doet nu eene laatste poging om het volk te behagen. « Welaan, » zegt hij tot zijnen zoon, « wij zullen zelf het dier dragen. » Spoedig binden zij den ezel zijne pooten te zamen, en dragen hem aan eenen stok op hunne schouders.

Een voorbijganger, dit schouwspel bemerkende, zegt al lachen : « Ha ! Ha ! ziedaar wat nieuws; voorzeker is de ezel hier de domste niet. » Radeloos werpt de mole-

naar den last ten gronde en roept uit : « Wel dwaas is hij, die denkt alle menschen te kunnen voldoen, en aan hunne beknibbelingen te ontsnappen. Dat men voortaan zegge wat men wil, — men neme mij voor wijs of zot, — ik zal doen wat ik doen moet, en mij om het gedacht van anderen niet meer bekommeren. »

Hij deed het ook zoo, en had zich over zijn gedrag nimmer te beklagen.

EEN GESCHOTEN KOGEL DOORBOORT DE ARME DUIF.

(Bladz. 13.)

DE GESTRAFTE DUIF.

Twee duiven woonden te zamen in een hok te midden de grootste peis en rust. Soms sneden zij door de lucht met hunne vleugels, die onbeweeglijk schenen door hunne snelheid. Soms vlogen zij achter malkander, en vluchtten dan de eene van de andere weg, om het genot te hebben elkander weder in te krijgen. Dan gingen zij op den dorschvloer van den landbouwer graan zoeken, en verder voedsel op de naburige velden. Vervolgens kwamen zij hunnen dorst lesschen in het klaar water eener beek, die tusschen groenbewassen oevers kronkelde. Vandaar stoven zij naar hunnen t'huis terug waar zij rust en zekerheid vonden, zonder daar minder vrij te zijn. Teeder waren hunne harten, weerschijnend en regenboogkleurig de pluimen van hunnen hals. Zacht weerklonk het gekir van dit ge-

lukkig paar, en alleraangenaamst sleet hun rampvrij leven.

Maar zie, de eene, moede van het genot welk zoo een vreedzaam bestaan aanbracht, liet zich door eene uitzinnige eerzucht overmeesteren, en wilde haren geest ten prooi aan staatkundige zaken overleveren. Zij verlaat dus hare oude vriendin, vertrekt, neemt hare richting naar den Oost, steekt over de Middellandsche Zee, en vaart met hare vleugelen in de lucht, gelijk een schip met zijne zeilen door de ruime watergolven. Zoo komt zij te Alexandrië, en zet over de landerijen haren weg voort tot aan Alep.

Daar gekomen, groet zij al de duiven van de streek, die daar regelmatig als postboden dienen, en benijdt hun geluk. Ook loopt seffens tusschen hen de maar rond dat er eene vreemdelinge aangekomen is, die uitgestrekte landen heeft doorkruist. Zij mag dus tusschen de boden rang nemen, draagt alle weken 's Pacha's brieven aan den poot gebonden, en

legt acht en twintig mijlen in min dan een halven dag af. Hoovaardig is zij de geheimen van den staat te mogen dragen en heeft medelijden met hare oude gezellin, die zonder eer en faam in de gaten van haar hok blijft leven.

Maar zekeren dag, wijl zij de brieven droeg van den Pacha, die door den Groot-Meester van verraad verdacht was, wilde men, door deze perkamenten van den Pacha, ontdekken of hij in geen geheim betrek was met de officieren van den koning van Persië. Een geschoten kogel doorboort de arme duif, die zich met slepende vleugelen nog een weinig ophoudt, terwijl zij haar bloed voelt leken.

Eindelijk valt zij, de duisternissen van den dood bedekken reeds hare oogen, en terwijl men haar de brieven afneemt om ze te lezen, sterft zij van smart, *hare ijdele eerzucht verfoeiende en ook de zoete rust beklagende eertijds in haar duivenslag genoten*, en waar zij nu nog in zekerheid had kunnen wonen te zamen met hare geblevene vriendin.

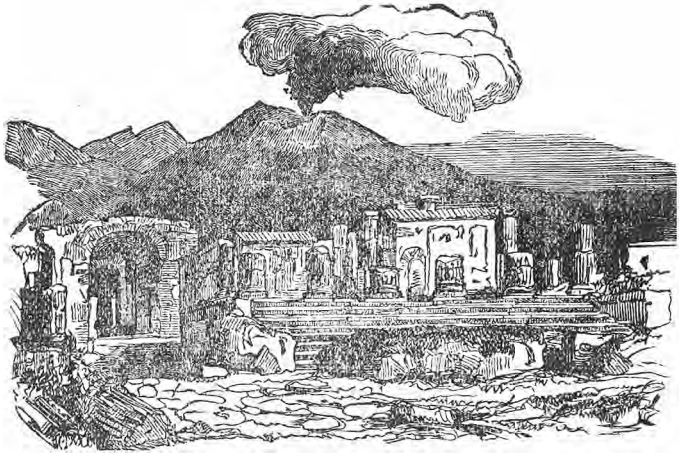

DE VERWOESTING VAN POMPEÏ. *(Bladz. 15.)*

KINDERLIEFDE.

Zekeren dag was de vuurberg Vesuvius, in Italië, met buitengewoon geweld uitgeborsten en zond stroomen lava en vuur over den ganschen omtrek.

Gewassen en huizen, menschen en dieren, alles wat zich in den weg bevond, werd onverschilliglijk overrompeld en vernield.

De inwoners der nabijgelegen stad Pompeï, zich door eene hevige aardbeving geschokt voelende, en ziende dat het vernielend element reeds binnen hunne muren woedde, vluchtten verschrikt zoo spoedig mogelijk henen, pogende te redden hetgeen zij het dierbaarst hadden. De eene wankelt onder den last van zijn geld, de andere vat de wapens op als wilde hij tegen het vuur ten strijde trekken. De behoeftigen, die niets mede te nemen hebben, vluchten het snelst, en zijn welhaast buiten gevaar, dewijl me-

nige rijkaard, in zijnen loop door den last zijner schatten gehinderd, het slachtoffer zijner vracht wordt.

Amphinonus en zijn broeder, elk met zijne schatten beladen, de stad willende uitvluchten, ontwaren hunne bejaarde ouders die met moeite buiten hunne woning gesukkeld waren. Op dit zicht werpen de edelmoedige zonen hunne vracht ten gronde, en, niets dan hunne liefde raadplegende, nemen zij de eene zijnen vader, de andere zijne moeder op den rug, en vlieden heen met verdubbelden moed. De vlammen schijnen die dappere helden te zwichten, die zich welhaast zegepralend buiten gevaar bevinden, en het geluk smaken het leven verlengd te hebben van dezen aan wie zij het hunne verschuldigd zijn.

HIJ VERBORG EEN GROOT DEEL ZIJNER SCHATTEN IN DE AARDE IN EENEN HOEK VAN ZIJNEN HOF. *(Bladz. 18.)*

HOUDVAST.

Een oude jood, die eene overgroote fortuin bezat, en tevens zeer gierig was, was altijd bevreesd dat men dezelve zou gestolen hebben. Daar zulks hem het eenig middel scheen om ze veilig te bewaren, verborg hij zekeren avond een groot deel zijner schatten in de aarde in eenen hoek van zijnen hof.

Daar nu ging hij alle dagen om den geldzak uit te halen en met eene angstige voldoening zijne goudstukken te hertellen, om zich te verzekeren dat er nog geene verdwenen waren.

Eens dat Houdvast alzoo bezig was met zijnen gelddrift te verzadigen, stond een dief hem af te spieden, en reeds den volgenden nacht kwam hij en stool geheel den schat.

Toen de gierigaard 's anderendaags dezen diefstal bemerkte,

werd hij bijna zinneloos en wanhopig van droefheid.

Dit verlies, dat hem niet arm maakte, beterde althans zijn leven: in 't vervolg had hij meer genot van het weinige dat hem nog overbleef dan vroeger van gansch zijne fortuin.

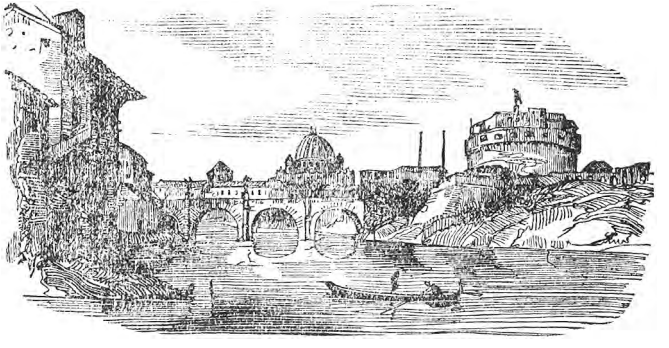

LAAT ONS EEN OMVARINGSKEN DOEN, EN INTUSSCHEN KUNT GIJ MIJ UWE LOTGEVALLEN VERTELLEN.

(Bladz. 22.)

DE JONGE MARSILLIAAN EN DE BARON de M...

Een jongeling, Robert genaamd, stond te Marsillie, bij de haven, vreemdelingen, die naar eene boot uitzagen, af te wachten. Een onbekende heer kwam zich weldra in de bark neêrzetten, maar niemand uitgenomen Robert ziende, dien hij geenszins aan de boot meende toe te behooren, sprong hij weldra weder recht, om uit te stappen, en naar eene andere bark over te steken.

— « Daar, — zeide hij aan Robert, — de eigenaar verschijnt niet, diensvolgens zoek ik elders.»

— « Verschooning, heer, deze boot is de mijne! Begeert gij de haven uit te varen ? »

— « Zoo ver niet, wij zijn reeds in het vallen van den avond, liever hadde ik in de kommen en voorhavens wat rondgevaren om aangename zoelte en frischheid in te

ademen... maar, gij hebt hoegenaamd het uitzicht niet van eenen zeeman, noch ook de manier van spreken aan dergelijke personen eigen ? »

— « Inderdaad, zeevaarder ben ik niet, en het is slechts om geld te winnen, dat ik op Zon- en Feestdagen mijne bark te huren stel. »

— « Wat ! nog zoo jong, en reeds zoo gierig ! dat misstaat aan uwe jeugd, en vermindert het belangen dat uw uitzicht inboezemt. »

— « Ah ! mijnheer, indien gij enkel wist, waarom ik zoo gretig verlang wat geld bijeen te rapen, zoo zoudt gij, mij uitgevend voor een laag geaard hart, geen nieuw leed voegen bij dit welk reeds mijnen boezem drukt. »

— « Ik heb u misschien gansch verkeerd beoordeeld, maar ook hebt gij mij tot nu toe niets van de drijfveer uwer eigenaardige doenwijze laten gissen. Laat ons een omvaringsken doen, en intusschen kunt gij mij uwe lotgevallen vertellen. »

Daarop zet de vreemdeling zich terug neder.

— « Ehwel, — gaat hij voort, — verklaar mij uw verdriet, want gij hebt reeds mijn hart langs uwe zijde, gereed om in uwen druk rechtzinniglijk deel te nemen. »

— « Eéne zaak alléén kwelt mijn gemoed, — antwoordt daarop Robert, — deze van eenen vader te hebben, die in ijzers treurt, en van mijnen kant in de onmogelijkheid te verkeeren hem te gaan verlossen.

« In deze stad was hij handelaar in kleerstoffen van bedrijf. Zijne zoo zuinig bespaarde penningen, alsook deze van mijne moeder had hij in den handel gesteken, zelfs had hij een schip voor Smyrne uitgereed. Met meesteroog de verwisseling zijner koopvaardij willende bewaken, ervaren als hij bijzonderlijk was in het uitkiezen der voordeeligste inpakkingen, was hij zelf ingescheept, en zeilde vol hoop naar die Oostersche stad toe.

« Ongelukkiglijk werd zijn vaartuig door zeeroovers vastgehaakt, besprongen en buitgenomen, en te Tétouan werd, eilaas ! mijn vader, met het overige der manschappen, ter slavenmarkt gebracht, verkocht en geleverd. Voor rantsoen eischt men twee duizend goudstukken. Waar deze gehaald ?

« Om zijne zoo belangrijke onderneming zoo batig mogelijk te kunnen aan boord leggen, had vader er al in gesteken wat hij bijeen halen kon; dit zegt klaar en duidelijk genoeg, dat ik en moeder vér zijn van deze som te kunnen uitkeeren.

« Niettemin werken en zwoegen moeder en zusters dag en nacht... ik ook rust noch roest in den werkwinkel van mijnen meester: ik doe immers het goudsmeden. Eindelijk, gelijk gij ziet, breng ik ook de Zon- en Feestdagen ten nutte, om er nog eenen stuiver bij te winnen.

« Wij spijkeren, pegelen en sparen: wij houden ons trouw tusschen

de enge palen van het allernoodzakelijkste gesloten : zelfs wonen wij gansch benepen en ontlucht in een kamerken, dat men bijna door middel van een dubbelen voorschoot meten zou.

« In het eerste had ik het gedacht opgevat mijnen vader te gaan vervangen, mij kluisterend in zijne ketens, en mij onderwerpend aan zijn lot. Reeds stond ik op het punt dit stout besluit te loopen uitvoeren, doch mijne moeder, — God weet hoe ! — kwam het te weten, en wist mij, met snikkende stem te smeeken, en verders te bewijzen, dat zulke opvatting onmogelijk en uitzinnig was. Ten zelfden tijde gaf zij ook verbod aan al de zeekapiteins die Oostwaarts uitvaren, mij aan boord te aanvaarden. »

— « En ontvangt gij soms inlichtingen over uwen vader ? Kent gij zijnen meester in Tétouan ? Hoe vaart hij daar, wordt hij er erg mishandeld ? »

— « Zijn meester is er bestuur-

der der koninklijke hoven. Men behandelt hem met goedaardigheid, en de werken, waaraan men hem bezigt zijn boven het bereik zijner krachten niet. Doch staan wij geenszins aan zijne zijde, om hem te helpen en te troosten, ver van ons is en blijft hij verwijderd; ver van eene zoo teerhartige en beminde echtgenoote, ver van zijne drie kinderen, welke hij zoo vaderlijk beminde en liefkoosde. »

— « Welken naam draagt hij in Tétouan? »

— « Hij is van naam niet veranderd. Dus heet hij Robert, in Tétouan, gelijk eertijds hier ter stede. »

— « Robert... bij den bestuurder der koninklijke hoven. »

— « Om u te dienen, Mijnheer. »

— « Uw ongeluk raakt mij grootelijks, maar gezien uwe gevoelens, die het zoo zeer verdienen, durf ik u een beter lot voorspellen, en wensch u dit uit ganscher harten... De frissche lucht komende inademen, wilde ik mij wat op

mijne eenzaamheid houden... laat mij nu dus, lieve vriend, eenige oogenblikken op mijn eigen, geheel en gansch gerust, vrij en ongestoord. »

Wanneer het begon te donkeren, kreeg Robert bevel aan wal te steken.

Daarop stapte de onbekende de boot uit, stak den jongeling eene geldbeurs in de hand, en spoedde zich ijlings voort, zonder voor betuigingen van dank en herkentenis den barkhouder een oogenblik tijd te laten. De beurs, door den jongeling opengeschud, liet in zijne hand acht goud- en tien zilverstukken rollen.

Zulke edelmoedige mildheid verzekerde den jongeling nopens de groothartigheid van den geheimzinnigen gever. Ah! hoe graag had Robert tot het uitstorten van gansch zijn dankbaar en bewonderend gemoed, en tot het toesturen aller goede en levenslange gelukwenschen, hem hier of daar teruggevonden. Maar onmogelijk..

Zes weken later zat het diepbeproefd doch steeds eerlijk huisgezin van Robert een zuinig avondmaal te nutten. Terwijl het brood werd gebroken, en in smaakloozen thee geweekt, besprak men het nog zoo groot te-kort, om vaders losgeld te kunnen volledigen.

Eensklaps hoorde men een haastigen stap den trap oploopen... Wie komt daar nu met den avond toegevlogen? De deur bonst open... aller oogen wenden zich er naartoe... Een man... wie ?... staat aangedaan, ontroerd, trillend tusschen de stijlruimte... Onmogelijk is het hem een woord te uiten maar plotselings, als uit éénen mond, stijgt bij de drie kinderen een verbaasde kreet op : « Vader ! »

Inderdaad, daar is, gansch onverwacht, gansch ongehoopt, alhoewel zoo gretig verlangd en zoo innig begeerd, koopman Robert terug, ja, terug uit de handen der barbaarsche slavenhandelaars.

Met aandoening rust hij nu in de armen zijner geliefde vrouw;

met woorden van onuitsprekelijke blijdschap en vervoering spreken hem, niet beurtelings, maar allen te gelijk, zijne drie kinderen aan. Wie kan en zal het aangrijpelijke van zulken eensoortigen terugkeer of oninbeeldbare terugvondst beschrijven ?

Net en in het nieuw is de koopman gekleed, en ware het niet van de ingevallenheid der wangen, en de onvermijdelijke veroudering van het wezen, niets zoude doen gissen dat hij nog weinige dagen te voor in een armzalig slavenpak was gehuld.

Na aan de eerste uitboezemingen van vreugde te hebben vrije lucht gegeven, denkt vader Robert het zijnen eersten en dringendsten plicht, vrouw en kinderen, wier armtierige gesteltenis hij nu als ooggetuige, vóór zijne blikken ziet, uitdrukkelijk en met eenen vloed van liefderijke woorden te bedanken voor de vijftig *louis*, welke men hem bij zijn inschepen tot den laatsten duit heeft uitbe-

taald. Dank aan deze som heeft hij zich voedsel en kleedij kunnen verschaffen, en verders met alle gemak kunnen voorzien in de menigvuldige noodwendigheden, die zich in zulke gespannen toestanden voordoen.

Maar dit gaf, voor het huisgezin, hetwelk eerst onbeweeglijk had staan luisteren, aanleiding tot eene nieuwe verrassing. Onbekwaam die gezegden saam te vatten, stonden zij malkander eene lange poos verwonderd te bezien.

Het was de moeder die eerst deze stilzwijgendheid afbrak.

Zij beeldde zich in dat haar zoon dit alles op zijn eigen bewrocht en verwezentlijkt had. Zij vertelde diensvolgens volmondig aan vader, hoe de zoon van eersten af had gezocht zijne plaats als slaaf te gaan innemen, en hoe zij alles had moeten in het werk stellen, om zulk onbezonnen opzet te verijdelen.

« Zes duizend frank, — zoo vervolgde zij, — waren als losprijs

vereischt; wij hadden slechts een weinig meer dan de helft, dank aan het werken en zwoegen van uwen zoon, kunnen te zamen brengen. Voorzeker moet hij vrienden gevonden hebben, die het overige hebben toegesteken. »

De vader was intusschen in diepe gedachten weggezonken. Hij scheen te droomen, en ernstige gepeinzen door het brein te rollen. Eindelijk, als onthutst door geheimzinnige verlegenheid binnen zijn gemoed ontstaan, riep hij zijnen zoon streng en verwijtend toe :

— « Ellendige, wat hebt gij gedaan ? Hoe kan ik, zonder dezelve rouwhartig te betreuren, u mijne verlossing schuldig staan ?... Hoe kon uwe werking voor gansch het huisgezin een geheim blijven, bijaldien zij, volgens de wetten van eer en deugd, haar verheven doel hadde nagestreefd ? Op uwen ouderdom, te meer als men zoon is van eenen ongelukkige, ja, zelfs van eenen slaaf, verschaft men

zich geenszins gemakkelijk noch natuurlijk de groote sommen, die tot losgeld dienen moeten. Ik huiver bij het gedacht dat misschien uwe kinderliefde u de hand heeft doen naar het onrechtvaardige uitsteken... O ware het zoo, hoe zoude ik mij, hoe zoude ik u, hoe zoude ik ons allen hier rampzalig heeten. Maar neen, spreek mij een woord, o mijn zoon, geef mij eene verzekering, en betuig mij dat gij de vaderlijke lessen, voor God en geweten, trouw en onomkooplijk hebt nageleefd. »

— « Stel u gerust, lieve vader, — antwoordde daarop de jongeling, — uw zoon is zijnen titel van « uw kind » te zijn niet onwaardig geworden. Van den anderen kant nogtans heb ik ook het volle geluk niet gehad u te bewijzen hoe dierbaar gij mij aan het hart zijt. Neen, niet aan mij staat gij uwe vrijstelling schuldig. Ik ken uwen weldoener. Herinner u, moeder, dezen onbekende, die mij zijne beurs ten geschenke gaf : hij heeft mij eene

gansche reeks vragen gesteld. Hij betrachtte ons geluk. Mijn leven lang zal ik hem opzoeken; hem vinden zal ik, en hij zal komen met eigen oogen genot scheppen in het vreugdetooneel, dat hij ons door zijne weldaden heeft gewaardigd te scheppen. »

Daarna vertelde de zoon ook aan zijnen vader het hem gebeurde nopens dezen vreemdeling, en trok den verlosten slaaf voor goed uit alle vrees en verlegenheid.

Aan zijn huisgezin teruggeven, vond vader Robert weldra én vrienden én reddingsmiddelen terug. Zijne goede uitslagen overtroffen alle verwachtingen. Na twee jaar werkens, was hij reeds tot zekeren stand van fortuin terug gekomen. Zijne kinderen werden gesteld, en maakten voorts het geluk uit van beide ouders. Niets ware aan hun lot te kort gebleven, hadde de zoon, die onophoudelijk naar zijnen weldoener zocht, dezen toch ergens kunnen aantreffen. De onbekende bleef zich, eilaas, voort

aan alle opsporingen onttrekken, als wilde hij zorgvuldiglijk en met opzet alle betuigingen van erkentelijkheid ontgaan.

Toch eindelijk, ziedaar: langs de haven, wandelend langs de booten, stapte er zekeren dag een ernstig man. Het was hij, werkelijk hij. De zoon had hem teruggevonden. — « O mijn liefdeengel » — riep hij hem werktuigelijk toe, terwijl de ontroering hem eensklaps de stem afsneed, en binst eene wijl hem belette nog een enkel woord te uiten.

Daar lag de jongeling nu vóór den wedergevonden weldoener, als buiten zich zelven, op de knieën.

Deze gaf hem aanstonds de noodige hulp binst dat bezwijmen, en toen de jongeling weder tot zich zelven terug gekomen was, vroeg hij hem naar de oorzaak dezer plotselinge ontroering.

— « Welhoe! mijnheer, kunt gij deze aan u zelven verduiken? — antwoordde de jongeling. — Hebt gij Robert en zijn beproefd huis-

gezin vergeten, wien gij, den vader reddend, volle levenslust en vreugde hebt teruggeschonken ? »

— « Gij misgrijpt u, mijn vriend, ik ken u hoegenaamd niet, en gij ook kunt mij niet kennen : ik ben aan Marsillie gansch vreemd, en slechts sedert eenige dagen ben ik deze stad binnengetreden ».

— « Dit alles is mogelijk, maar herinner u dat gij over zes en twintig maanden ook in onze stad waart, herinner u uw tochtje in de haven, het belangen dat gij in mijn ongeluk steldet, alsook de menigvuldige vragen die gij mij nopens de gesteltenis van mijnen ontstolenen vader deedt beantwoorden. Gij zocht de inlichtingen en verklaringen, die u volstrekt noodig waren, om te kunnen onze weldoener worden. Mijnen vader hebt gij uit de banden verlost : kunt gij vergeten, dat gij, zoo edelmoedig handelend, ook de redder zijt geworden van gansch een huisgezin, dat heden niets zoo zeer verlangt, als u nu in zijn

midden te mogen aanschouwen en bedanken? Ontzeg ons deze gunst, weiger ons dit geluk niet! kom de gelukkigen bezoeken, die gij zelf gelukkig gemaakt hebt..... kom mede... »

— « Ik heb het u reeds gezegd, mijn vriend, dat gij u misneemt. »

— « Verschooning, mijnheer, ik misneem mij geenszins, uwe gegelaatstrekken zijn te diep en te nauwkeurig in mijnen geest geprent, opdat ik missen zou. Ik bid er u om, laat u gezeggen. »

Ten zelfden tijde nam hij den weldoener bij den arm en deed zeker geweld om hem mede te trekken.

Eene menigte volks kwam rond hen gedrongen.

Dan sprak de vreemdeling op nog vasteren en meer beslotentoon:

— « Mijnheer, dit aandringen begint vermoeiend te worden. Eene gelijkenis van wezenstrekken moet oorzaak tot uwe misgreep geven; ga beter uw verstand te rade, en trek naar huis om de zoete gerust-

heid te zoeken en te genieten, die gij schijnt noodig te hebben. »

— « Welke wreedheid ! — riep de jongeling, — weldoener van ons huisgezin, waarom alzoo door dezen tegenstand, het heil verminderen, dat het aan u verschuldigd is ? Zal ik te vergeefs vóór uwe voeten smeeken ? Zult gij onverbiddelijk genoeg zijn, om de hulde te weigeren, die wij reeds zoo langen tijd aan uwe teerhartigheid voorbehouden ?

« Gij allen hier tegenwoordig, gij die moet getroffen staan bij het zien der gevoelens die mij overmeesteren, schaart u langs mijne zijde, opdat de bewerker van ons behoud zijn eigen gewrocht eens kome in oogenschouw nemen. »

Bij deze woorden schijnt de vreemdeling zich eenigszins te willen ondergeven. Doch op het oogenblik dat men het minst verwacht, al zijne krachten vergaderend, en zijnen moed terugroepend om aan de uitlokking van zulk

zelfgenot te weêrstaan, baant hij zich, door de menigte, eensklaps eenen uitweg, ontsnapt en verdwijnt als bij tooverslag.

Deze vreemdeling zou altijd onbekend zijn gebleven, indien zijne zaakvereffenaars, na den dood van hunnen meester, in zijne parieren, geenen brief hadden gevonden bedragende 5,500 gulden, overgezonden naar M. Main, te Cadix.

Dit stuk ziende, hadden die schrijvers, enkel uit nieuwsgierigheid, — want die brief was doorstreept, als zijnde vereffend en buiten verder nazicht gesteld, — uitleg over de storting van zulkdanige som gevraagd. Daarop kregen zij van dezen gekenden bankier voor antwoord, dat de som gediend had, om eenen Marsilliaan vrij te koopen, met name Robert, en die te Tétouan als slaaf was gevangen gehouden; alsook dat de besteding dezer som in zulkdanigen zin gedaan werd, volgens de bevelen van Charles de Secondat, baron de Montesquieu, parlementsvoorzitter te Bordeaux.

Men weet dat de beroemde Montesquieu aan het reizen hield, en dat hij soms zijne zuster bezocht, te weten: Mevrouw d'Héricourt, die sinds haar huwelijk in Marsillie verbleef (1).

(1) Deze schoone daad, die verdient in het geheugen der menschen te blijven leven, staat geboekt in: *Le Calendrier des Anecdotes* van het jaar 1775. Men vindt de beschrijving dezer gebeurtenis ook bij M. Le Monnier. M. Villemain heeft er een drama-stuk over geschreven.

STRAF DER ONGEHOORZAAMHEID.

Jantje mocht van zijnen vader
Nooit omtrent het water gaan,
Omdat veel gevaar en kwaad er
Voor een kind te wachten staan.

Ja, maar al wat vader zeide
Was voor Jantje nooit niet waar;
't Was zoo geestig in de weide,
Bij de beke, breed en klaar!

Nu, op zekren dag stond 't water
Toch zoo hooge, 'k weet niet hoe!
En onz' Jan was met een maat er
Buiten vaders weet naartoe.

En ze zaten daar te gare
Op den waterboord, in 't gras,
En ze deden schuitjes varen
Van papier: of 't geestig was!

Zie eens Jan die bloeme vangen,
Welke op 't water komt gevlot...
Maar zijn voet schuift uit... een bangen
Schreeuw!.. hij plompt erin.. Ach God!

Piet, zijn maat, loopt bevend weg en
Komt te huis, ontsteld en bleek;
Slechts met moeite kan hij zeggen :
« Jante... ligt ginds... in de beek ! »

Seffens snelt men naar de beke
Doch men vindt er maar een lijk,
Dat reeds koud en stijf, al leken
Wordt getrokken uit het slijk.

Jantjes ouders zuchtten, schreiden,
Als hij wierd in 't graf geleid,
En de kinders stille zeiden :
« Straf der ongehoorzaamheid ! »

(Uit Dauwpereltjes van J. Behaeghe.)

EEN REIZIGER LEGDE ZICH OP HET GRAS TE RUSTEN... *(Bladz. 43.)*

DE EIKEL EN DE POMPOEN.

Een reiziger legde zich op het gras te rusten onder een lommerrijken eik, en bezag eene pompoen, die niet verre van daar hare ranken, met zware vruchten beladen, langs den grond spreidde.

«Wat is zulks toch belachelijk,» zeide de man, « zulke schoone, zware vruchten aan die kleine plant, en hier aan dien prachtigen boom zulke kleine !... De Schepper is voorzeker gemist toen Hij de zaken alzoo geschikt heeft. Hadde ik de wereld geschapen, ik zou deze groote pompoen aan den eik gehangen hebben en de eikels aan de kruipranken : alzoo kwamen plant en vrucht toch overeen. »

Nauwelijks had de man deze verbeteringen bedacht, of er viel een eikel van den boom op zijnen neus, zoodat hij welhaast gansch in bloed was.« Ho! ho!» riep hij, «ware deze eikel eene pompoen geweest, geheel mijn hoofd ware verpletterd ! »

Wat God gedaan heeft is wel gedaan.

DE GELEGENHEID WAARNEMENDE, KROOP HIJ DOOR EENE OPENING... *(Bladz. 45.)*

DE APPELS.

Na een groot onweder zag de kleine Pol, op den boomgaard van zijnen gebuur menige schoone appels, door den wind afgerukt, ten gronde liggen.

De gelegenheid waarnemende, kroop hij door eene opening, die hij in de haag bemerkt had, en vulde al zijne zakken met schoone appelen.

Eensklaps verscheen de eigenaar met eenen stok in de hand. Zoohaast de kleine dief hem zag, liep hij zoo rap hij maar kon, naar de opening langs welke hij binnengekomen was; ongelukkiglijk, zijne zakken waren zoo wel gevuld, dat hij door de opening niet meer kon geraken, en er bleef inhangen, zonder zich te kunnen bewegen.

Daar werd de jonge schelm gevangen; hij kreeg welverdiende slagen, en moest de gestolen appelen terug geven.

De diefstal wordt dikwijls op heeter daad gestraft.

DE NIEUWSGIERIGHEID.

Maria smeekte reeds langen tijd hare moeder, om een kanarievogelken te bekomen, hetgeen haar eindelijk beloofd werd, op voorwaarde dat zij altijd zou braaf en onderdanig zijn.

Zekeren dag, als Maria van de school kwam, zeide haar de moeder: « Ik moet eene boodschap doen: intusschen moet gij u wel zwichten het doosje aan te raken, dat daar op tafel staat. Indien gij gehoorzaam zijt, zal ik u eene schoone belooning geven. »

Nauwelijks had moeder de kamer verlaten, of de ongehoorzame Maria had reeds het doosje in de handen. Zij onderzocht het goed, vond het zeer licht, en bemerkte in het deksel zeer kleine openingskens, die haar toch niet toelieten den inhoud van het doosje te zien. Wat was zij bekoord !... Eindelijk, niet meer kunnende wederstaan, heft zij voorzichtig het deksel op,

en aanstonds vliegt er een schoon kanarievogelken uit.

Gij kunt denken hoe Maria verschoot en verlegen was. Zij deed al wat zij maar kon om het beestje te vangen en opnieuw in zijn doosje te steken, maar 't was al vruchteloos.

Als nu de moeder binnenkwam, zeide zij aan haar dochterken : « Ongehoorzaam kind, dit schoon vogelken was voor u bestemd : maar ik wilde eerst zien of gij die gunst waardig waart; en daar gij niet onderdanig geweest zijt, zal ik thans dit vogelken naar zijnen meester terugzenden. »

Een gehoorzaam kind is altijd onderdanig, zelfs wanneer zijne handelwijs niet opgemerkt wordt.

VOORUITZICHT.

Op eenen donkeren avond, ging een blinde man langs de straat, met een lantaarn in de hand en eene aarden kruik op den schouder.

Een jongeling, die hem bijna omver liep, zeide hem op spottenden toon : « Arme dompelaar, waartoe kan u dit licht toch dienen ? Dag en nacht zijn immers voor u gelijk ! »

— « Het is voor mij niet, » antwoordde de blinde met kalmte, « dat ik dezen lantaarn medegenomen heb, het is voor onbeschofte kerels, zooals gij, die mij zouden kunnen omver loopen, en mijne kruik breken. »

Men kan niet te voorzichtig zijn met onbeschofte lieden.

DE PAALSTEEN.

Jan bewoonde een schoon huis, omringd van een prachtig grashof vol fruitboomen. Deze boomgaard paalde aan eenen akker die aan den buurman toebehoorde.

Jan, die niet rechtvaardig was, wilde zijnen eigendom ten koste van zijnen naaste vermeerderen; daarom verplaatste hij, binst den nacht, nog al verre in den akker van den buurman, den steen, die diende om de scheiding van beide eigendommen te bepalen.

De straf dezer onrechtvaardige daad volgde welhaast.

Korten tijd daarna, trok Jan fruit op eenen boom, in de nabijheid van den verplaatsten steen. Toen hij nu op 't hoogste geklommen was, deed hij eenen misstap, viel van den boom en brak zijnen nek tegen den paalsteen.

Hadde Jan dezen steen op zijne plaats gelaten, dan zou hij op het zachte gras gevallen zijn, en hij hadde zich maar weinig bezeerd.

DE DIEVEN KONDEN HEM GEMAKKELIJK ACHTERHALEN. *(Bladz. 51.)*

DE HOEFNAGEL.

Een landman zadelde zijn paard om naar de stad te rijden. Hij bemerkte, wel is waar, eer hij er op sprong, dat er aan den hoef van zijnen draver een nagel te kort was, maar hij dacht: «Wat kan het maken, een nagel min of meer,» en reed voort.

Op weg zijnde, verloor het dier zijn ijzer. «Ware er hier eene smis,» dacht hij, «ik zou mijn paard doen beslaan; maar het zal ook wel gaan met drie ijzers.» Het dier kwetste nu zijnen hoef op den steenachtigen weg en begon te kreupelen. Wat later toen de landman door een bosch reed, sprongen er schielijk twee roovers uit. Met dat gekwetste paard kon hij niet wegvluchten; de dieven konden hem gemakkelijk achterhalen en namen hem zijn beest en zijn geld af. Gansch uitgeplunderd te voet naar huis gaande, zeide hij treurig: «Nooit had ik gedacht, dat ik, om wil van éénen nagel, mijn paard en mijn geld zou kwijt geraken.»

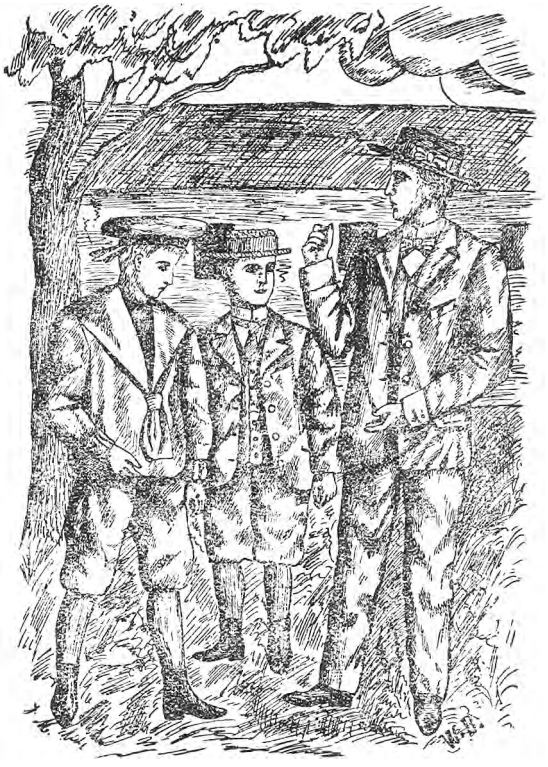

DE KERN HOUD IK VOOR MIJ. *(Bladz. 53.)*

DE NOOT.

Op weg naar school vonden twee kleine jongens eene noot. « Zij is de mijne, » zeide Frederik, « want ik heb ze eerst gezien. » — « Neen, zij is de mijne, » riep August, « want ik heb ze opgeraapt. »

Daardoor ontstond onder hen een hevige twist.

« Ik zal u tevreden stellen, » zeide hun een andere jongen, die ouder en kloeker was dan hen, en die daar bij toeval aankwam. Hij sprong tusschen de twee twisters, kraakte de noot, en sprak het volgende vonnis uit : «De eene schelp is voor Frederik, die de noot eerst gezien heeft; de andere is voor August, omdat hij ze opgeraapt heeft; wat de kern betreft, deze houd ik voor mij als vergoeding voor de kosten van het vonnis. »

Aan processen is er meest altijd verlies.

DE KERFDIERTJES.

Zekere prins stelde zich dikwijls de vraag : « Waarom toch heeft God vliegen en spinnekoppen geschapen ? Zulke kerfdiertjes kunnen den mensch toch van geen nut wezen : ware het in mijne macht, ik zou ze van de aarde doen verdwijnen. »

Eens in oorlog zijnde en voor den vijand moetende vluchten, legde deze prins zich te slapen midden van een woud. Daar werd hij ontdekt door eenen hoofdman van het vijandelijk leger. Juist als deze op het punt was hem met zijnen degen te doorsteken, werd de prins door eene vlieg zoo hevig op de hand gebeten, dat hij plotselings wakker werd, en dank aan dit toeval, den vijand kon afweren en dooden.

Thans ging de prins verder en verborg zich in eene spelonk. Nauwelijks was hij binnengetre-

den of eene spinnekop stelde zich aan 't werk en weefde haar net vóór den ingang der spelonk. Eenigen tijd daarna kwamen twee vijandelijke soldaten, die den prins opzochten, de spelonk voorbij.

— « Hier in deze spelonk moet hij verscholen zitten, » zeide de eene. — « 't Is niet mogelijk, » antwoordde zijn makker, « want zie eens, ware hij hier binnengetreden, voorzeker ware deze spinneweb gebroken. » Daarop gingen zij verder.

Toen zij vertrokken waren, hief de prins zijne handen ten Hemel, en riep in verrukking uit : « O God ! wat zijt gij wonderbaar in uwe schikkingen; ik erken het, een klein kerfdiertje kan van groot nut wezen : eerst reddet Gij mijn leven door eene vlieg en thans door eene spinnekop. »

Laat ons nooit iets beknibbelen wat wij niet zeer wel kennen.

DE ERFENIS.

Over eenige jaren stief te Brussel een rijke koopman, die slechts één kind had, eenen zoon, die sedert lange jaren op reis zijnde, van niemand in gansch ons land meer gekend was.

Korten tijd na de begraving boden zich drie vreemdelingen aan, tot het erven der groote fortuin van den koopman. Ieder van hen beweerde de ware zoon en de wettige erfgenaam te wezen. Daaruit ontstonden twisten die door de rechtbank moesten opgeklaard worden. Het was eene moeilijke zaak voorwaar.

De rechter, geene goede getuigen vindende, deed eene schilderij aanbrengen, die de beeltenis des overledenen droeg. « Deze van u, zeide de rechter, die het teeken, dat ik op de borst van dit beeld maak, met eenen kogel zal doorschieten, zal aanzien worden als

de ware zoon, en het erfdeel bekomen. »

De eerste trof bijna het aangewezen teeken, de tweede schoot nog nader; maar als de beurt van den derde gekomen was, werd hij bleek, begon te beven, en kon zijne tranen niet weêrhouden. Hij wierp zijn geweer van kant, en riep uit: « Neen, vader, uwe borst kan ik niet doorschieten ! veel liever verlies ik mijn erfdeel ! »

De omstaanders waren gansch ontroerd, en riepen als uit éénen mond: « Deze is de ware zoon ! Aan hem komt de erfenis toe ! »

Het vonnis werd inderdaad te zijnen voordeele uitgesproken, en de twee eersten werden als bedriegers in de gevangenis geworpen.

Een ware zoon kan het hart zijns vaders niet kwetsen, zelfs niet in den schijn.

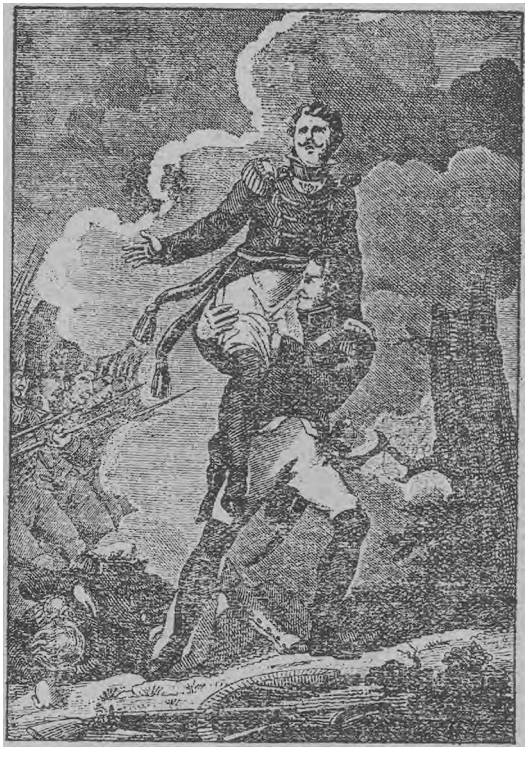

HIJ NEEMT DEN OFFICIER OP ZIJNEN RUG.

(Bladz. 60.)

SCHOONE WRAAK.

Hij die zich wreekt, stelt zich met zijnen vijand gelijk; hij die vergeeft, is boven hem verheven. De wraakzucht begint met wandaden, en eindigt met berouw, somtijds ook met den ondergang van beide vijanden. Luister dus nooit naar degenen, die u willen doen gelooven dat gij u verachtelijk maakt indien gij niet iedere beleediging wreekt. Alle verstandige menschen zullen integendeel verzekeren, dat de wraakgierige laaghartig, en de barmhartige grootmoedig is, hetgeen gij zelf uit het volgende verhaal zult afleiden.

Toen in het begin dezer eeuw de Mogendheden zich vereenigden tegen Frankrijk, en de stad Namen belegerden, waren in het regiment van kolonel Hamilton twee onverzoenbare vijanden. De eene, Union, was onderofficier en nam alle mogelijke gelegenheden te baat om den andere, Valentijn geheeten,

en die onder zijne bevelen stond, te kwellen.

De soldaat verdroeg alles geduldig, maar zeide niettemin, dat hij gaarne zijn leven zou geven om zich eens over dien dwingeland te wreken. Ondertusschen verliepen eenige maanden; op zekeren dag nu kregen beiden bevel het kasteel van Namen aan te tasten. De Franschen deden eenen uitval, waarin Union eene wonde in het been kreeg. Hij viel, en, daar de Franschen van alle zijden hunne vijanden op de vlucht dreven, vreesde hij ieder oogenblik vertrapt te worden. In dit dreigend gevaar wendde hij zich tot zijnen vijand. « Och, Valentijn ! » riep hij uit, « kunt gij mij verlaten ? » Op deze stem snelt Valentijn toe, en, in het midden van het vuur der Franschen, neemt hij den officier op zijnen rug, ontrukt hem kloekmoedig aan alle gevaar, en vlucht met hem henen; doch een kanonbal treft Valentijn in volle borst en hij valt dood onder zijnen last.

Union, zijne wonde vergetende, springt op, rukt zijne haren uit het hoofd, en werpt zich wanhopig op het ontzielde lichaam. — « Ach, Valentijn ! » roept hij uit, « is het voor mij dat gij sterft, voor mij die u zoo wreed behandelde ? » Welke pogingen men ook aanwendde, men kon hem van het bloedende lijk niet afrukken. Eindelijk droeg men Union, te zamen met zijnen weldoener, naar eene tent, waar men zijne wonde verbond. Den volgenden dag reeds stierf deze ongelukkige, overstelpt van berouw en gedurig Valentijn roepende. Hoe edel en groot was deze soldaat ! Hoe laf en klein die officier ! En dan, welk grievend leedwezen veroorzaakte aan dezen dwingeland zijne onverzoenlijke vijandschap niet !

Inhoud.

De Weêrgalm. 5
Doe wel en zie niet om . . 7
De gestrafte Duif 11
Kinderliefde 15
Houdvast 18
De jonge Marsilliaan en de Baron de M... 21
Straf der Ongehoorzaamheid 40
De Eikel en de Pompoen. . 43
De Appels 45
De Nieuwsgierigheid . . . 46
Vooruitzicht 48
De Paalsteen 49
De Hoefnagel. 51
De Noot. 53
De Kerfdiertjes 54
De Erfenis. 56
Schoone Wraak 59